

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

**Відділ аспірантури та докторантури
Вокальний та диригентський факультет
Кафедра оперної підготовки та музичної режисури**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з навчальної роботи
проф. Бондарчук В. О.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗП2: «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ»**

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»

Спеціалізація «Музична режисура»

Ступінь вищої освіти «Доктор мистецтва»

Київ – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Інноваційні технології в мистецькій освіті**» для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура» – 22с.

Розробник: Касьянова О.В. – професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Рецензент: Юник Д.Г. – професор кафедри теорії та історії музики Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, доктор педагогічних наук, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.

Протокол № від 2020 року

Завідувач кафедри: Колесник Є. В. – народна артистка України, професор.

Декан факультету: Олексієнко О. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений артист України, в. о. професора.

Завідувач відділу аспірантури та докторантури: Путятицька О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура».

Протокол № від 2020 року.

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни.	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	17
5. Індивідуальне завдання.....	18
6. Методи навчання.....	18
7. Методи контролю.....	19
8. Форма підсумкового контролю успішності навчання.....	19
9. Засоби діагностики успішності навчання	19
10.Рекомендована література.....	20
11.Інформаційні ресурси.....	22

Обсяг годин – 90
 Лекційні – 20
 Семінарські – 20
 Самостійні – 50

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна 3.Дисципліни, які забезпечують набуття професійних компетентностей
Модулів – 2	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» Спеціалізація «Музична режисура»	Рік підготовки: 3-й
Змістових модулів – 2		Семестр: 5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Реферат		Лекції: 20 годин
		Семінари: 20 годин
		Самостійна робота: 50 год. (у т.ч. ІНДЗ – 10 год.)
		Індивідуальне завдання входить до самостійної роботи
Загальна кількість годин – 90		Ступінь вищої освіти: «Доктор мистецтва»
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 5		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання: 40 год. (~44,4 %) до 50 год. (~55,6 %).

2. Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні технології в мистецькій освіті» є процес модернізації навчального процесу з підготовки режисера музичного театру, викладача, дослідника в контексті гармонізації європейських освітніх систем.

Місце дисципліни в програмі навчання: базовий нормативний курс за спеціальністю і спеціалізацією, що забезпечує набуття професійних психолого-педагогічних, організаційно-творчих та науково-дослідницьких компетентностей творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст..

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП 3: Підготовка творчого мистецького проєкту.

ПД 1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

П 1: Педагогічна практика.

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ВВА 3: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 4: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 5: Вагнер і вагнеріанство у світових мистецьких процесах.

ВВА 6: Українська музична спадщина: нові відкриття.

ВВА 7: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

ВВА 8: Комунікативні компетентності музиканта: психолого-педагогічний контекст.

ВВА 9: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: формування та розвиток інтелектуального потенціалу фахівця музично-театральної сфери за допомогою опанування інноваційними технологіями в мистецькій освіті та театральній практиці.

Завдання:

- усвідомлення сутності понять: освітні, педагогічні, навчальні технології, розуміння особливостей їх проявів і взаємозв'язку в інноваційній сфері;
- адаптація означених технологій відповідно до специфіки підготовки фахівця з режисури музичного театру, особливостей контенту фахових дисциплін;
- застосування інноваційних підходів з організації навчально-виховного процесу відповідно до сучасної євроінтеграційної парадигматики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен

знати:

- роль і місце інноваційних технологій у формуванні мистецького освітнього середовища України в контексті вимог Болонського процесу;
- методологію адаптації освітніх, педагогічних, навчальних технологій стосовно особливостей професійної мистецької підготовки фахівця з режисури музичного театру: постановника, викладача, дослідника.
- концепт модернізації навчально-виховного процесу в контексті гармонізації європейських освітніх систем;

вміти:

- розрізняти та диференціювати за призначенням і пріоритетами інноваційні технології в музично-театральній освіті, встановлювати взаємозв'язок між ними;
- обирати певні технології відповідно до окреслених завдань реформування процесу підготовки фахівця музично-театральної сфери;
- визначати інтерактивні форми, методи, засоби навчання і контролю залежно від специфіки фахових дисциплін та обраних відповідно до неї інноваційних мистецьких технологій;

володіти професійними компетенціями:

- здатністю вільно орієнтуватися в інноваційних технологіях вищої мистецької освіти, визначаючи оптимальні та ефективні для формування й розвитку творчого потенціалу фахівця музично-театральної сфери;
- здатністю правильно застосовувати освітні, педагогічні, навчальні технології залежно від ступеня вирішення ними стратегічних, тактичних, виховних завдань мистецької підготовки фахівця з музичної режисури;
- здатністю організовувати та ефективно проводити навчально-виховний процес підготовки фахівця, використовуючи творчо переосмислені відповідно до специфіки фахових мистецьких дисциплін інтерактивні форми, методи, засоби навчання і контролю.

Програмний результат навчання.

Готовність фахівця до креативної режисерсько-творчої, науково-педагогічної, пошуково-дослідницької діяльності в музично-театральній сфері, синтезуючи традиційні та інноваційні мистецькі технології навчання та самонавчання.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. МИСТЕЦЬКА ОСВІТА УКРАЇНИ У НОВІЙ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІЙ ПАРАДИГМАТИЦІ

Змістовний модуль 1. Формування інноваційного освітнього середовища у закладах вищої мистецької освіти в контексті вимог Болонського процесу

Тема 1. Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок

Поняття «інновація», «інноватика», «інноваційна технологія», їх сутність, особливості проявів у мистецькій освіті. Умови запровадження інноваційного навчання у вищій школі.

Інноваційні технології у вирішенні завдань підготовки фахівця музично-театральної сфери: режисера, викладача, дослідника, їх диференціація на освітні, педагогічні та навчальні.

Освітні технології як упорядкована система дій, що призводить до гарантованого досягнення цілей освіти. Відбиття в освітніх технологіях загальної стратегії розвитку мистецької освіти, єдиного освітнього простору. Їх призначення – прогнозування, передбачення результатів підготовки фахівців, визначення відповідних освітнім цілям стандартів.

Педагогічні технології як упорядкована система дій, виконання яких призводить до гарантованого досягнення педагогічних цілей. Відбиття в педагогічних технологіях тактики мистецької освіти, її реалізація шляхом упровадження новітніх моделей навчально-виховного процесу та управління ним.

Навчальні технології як педагогічно, валеологічно та економічно обґрунтований процес гарантованого досягнення результатів навчання. Реалізація змісту освітньої та професійної підготовки фахівця в навчальних технологіях. Їх подібність та відмінність у порівнянні з педагогічними технологіями. Навчальні технології як шлях засвоєння конкретного матеріалу в межах певної дисципліни.

Ключові характеристики технологій: концептуальність, системність, керованість, ефективність, відтворюваність, корегованість.

Аналіз ілюстративних прикладів специфіки проявів інноваційних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця оперного жанру, який оперує можливостями синтезу музики, співу, пластики, танцю, ритуально-обрядових та церемоніальних дій, костюма, аксесуарів, сучасних мультимедійних технологій, світлової партитури у сценографічному вирішенні вистави.

Семінар 1. Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери
Завдання, план, методичні вказівки та літературу див. у п.9.2. Силабусу.

Тема 2. Освітні мистецькі технології в контексті гармонізації європейських освітніх систем

Освітні технології в умовах модернізації вищої освіти України. Їх прояви в реалізації: концепції розвитку освіти («Гуманістична концепція освіти»); освітніх систем («Система освіти України», «Болонський процес в освіті»); стандартів освітньої діяльності та вищої освіти; освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових, освітньо-творчих) програм підготовки фахівців.

Специфіка проявів освітніх технологій у підготовці фахівця з музичної режисури:

- концепція музично-театральної освіти України з передбаченням наскрізної підготовки фахівця протягом життя внаслідок зміни парадигми сценічного мистецтва, режисерської діяльності, коливань на ринку праці. Її відповідність «Концепції діяльності Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського»;
- напрямки реформування музично-театральної освіти України з акумулюванням цінного вітчизняного досвіду та сучасних тенденцій міжнародного партнерства в осмисленні й впровадженні найбільш ефективних трендів та інновацій. Їх відповідність «Стратегії Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського»;
- моделі гармонізації національних та міжнародних стандартів вищої освіти в контексті Болонського процесу. Їх відповідність «Професійному стандарту вищої освіти» з підготовки доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура»;
- формування режисерських освітніх систем, авторських шкіл у синтезі освітньої, наукової, професійної підготовки фахівця і творчої практики з перспективою створення комплексних типів мистецьких закладів освіти за принципом наступності різних її рівнів. Їх відповідність «Освітньо-творчій програмі» доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура», «Статуту Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського», «Положенню про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії України імені П.І. Чайковського».

Дотримання алгоритму розробки і застосування освітніх мистецьких технологій від ключових – основоположних до прикладних – специфічних у підготовці фахівця музично-театральної сфери.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних освітніх мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця музично-театральної сфери.

Семінар 2. Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів

Завдання, план, методичні вказівки та літературу див. у п.9.2. Силабусу.

Тема 3. Педагогічні мистецькі технології доби інформаційного суспільства

Педагогічні технології в мистецькій освіті, їх відповідність вимогам сучасного інформаційного суспільства, соціокультурним викликам сьогодення.

Різновиди інформаційних педагогічних технологій, їх контент, особливості.

Технологія розвивального навчання – дидактична система, що формується на основі концепції розвивального навчання, враховує особливості психічного розвитку студентів та забезпечує їх особистісне становлення й розвиток як суб'єктів навчально-професійної діяльності.

Інноваційність розвивального навчання, його найсуттєвіша відмінність від традиційного – надання пріоритету принципам одержання нових знань на відміну з отриманням готових.

Основа технології – принцип змістового узагальнення матеріалу (сутність, закономірності розвитку) – від загального до конкретного, а не навпаки, як у традиційній моделі.

Особливість усіх форм організації розвивального навчання – дискусійний характер їх проведення.

Технологія колективного та групового способу навчання – спосіб побудови навчального процесу на основі історично сформованої (природної) структури спілкування, в результаті якої відбувається взаємне навчання.

Основа технології – особистісно-орієнтований підхід у взаємодії викладача зі студентами.

Структура спілкування в межах технології: індивідуальна, парна, групова, колективна.

Принципи навчання: завершеність, безперервність і невідкладна передача отриманих знань, співробітництво і взаємодопомога, поділ праці, різновіковий і різнорівневий склад учасників, навчання за здібностями, педагогізація діяльності. Результат: активізація студентів, розкриття їх творчого потенціалу, мотивація, стимул до навчання і громадянської активності, самостійність і комунікативні навички, культура мовлення, повага до співрозмовників, особиста відповідальність за спільну справу.

Технологія розвитку критичного мислення – сукупність різноманітних педагогічних прийомів, які спонукають студентів до дослідницької творчої активності, створюють умови для усвідомлення ними матеріалу, узагальнення одержаних знань.

Алгоритм здійснення технології:

- визначення мети та завдання навчання, мотивація інтересу до даної теми;
- ознайомлення з новою інформацією, критичне сприйняття навчального матеріалу, встановлення асоціацій між відомою та отриманою інформацією;
- проведення рефлексій.

Позитивні аспекти та недоліки технології, їх характеристика.

Технологія інтерактивного навчання – реалізація нового типу навчальної взаємодії та педагогічного спілкування між викладачами і студентами.

Сутність інтерактивної технології: діалогічність, співнавчання, навчання у взаємодії та співпраці, в якому викладач і студент – активні суб'єкти навчання.

Характерні ознаки інтерактивних технологій:

- побудова навчання як серії взаємопов'язаних проблемних ситуацій;
- переважно групова робота студентів;
- опора на студентський досвід;
- відкритість навчання;

- співробітництво різних рівнів;
- швидкий зворотній зв'язок;
- емоційне піднесення, розкутість;
- діалог як основний елемент навчання.

Вплив інтерактивних технологій на традиційні форми організації навчання, поява інтерактивних: лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять тощо.

Переваги та труднощі технології, їх характеристика.

Технологія модульного навчання – педагогічна технологія, яка передбачає перегляд змісту, вибір форм, методів і засобів навчання, організацію самостійної роботи, діагностику й контроль рівня знань, умінь і навичок за модульним принципом.

Доцільність застосування поєднаних методів навчання в рамках технології: інформаційно-рецептивного, пояснювально-ілюстративного, проблемно-дослідницького навчання тощо.

Використання комплексу різних засобів навчання: навчальних комп'ютерних програм, електронних видань, мультимедійних арт-технологій тощо.

Можливості модульної технології:

- персоналізація технології навчання;
- урахування індивідуальних здібностей студента;
- міжпредметна інтеграція у викладанні дисциплін;
- використання різноманітних форм і методів активного навчання;
- організація планування та стимулювання самостійної роботи студентів;
- співробітництво та співтворчість викладачів і студентів;
- мобільність знань, гнучкість і критичність мислення;
- діагностування та оцінювання рівня якості підготовки студентів на певному етапі навчання.

Форми контролю модульної технології: поточний (у процесі навчання), рубіжний (після вивчення розділу), підсумковий (наприкінці вивчення курсу).

Рейтингова система оцінювання знань студентів при модульному навчанні.

Інваріанти модульної технології: модульно-рейтингова, кредитно-модульна, кредитно-трансферна системи тощо, їх характерні ознаки.

Технологія мотивації успіхом («створення ситуації успіху») – цілеспрямоване, організоване поєднання умов (об'єктивних і суб'єктивних), за яких створюється можливість досягти значних результатів у діяльності особистості, колективу в цілому.

Її основа – особистісно-орієнтований підхід до процесу навчання й виховання.

Алгоритм створення ситуації успіху:

- створення атмосфери доброзичливості;
- авансування успішного результату;
- латентний інструктаж про способи і форми здійснення діяльності;
- внесення мотиву;
- персональна винятковість;
- мобілізація активності;
- висока оцінка проміжних результатів.

Основні прийоми технології: «невтручання», «холодний душ», «анонсування», «емоційне заохочення», «сходинки до успіху», «емоційне блокування»,

«стабілізація», «шанс», «обмін ролями», «ситуація змагань», «допомога друга», «еврика!», «адекватний стимул», «навмисна помилка» тощо.

Позитивний зміст і труднощі технології, їх характеристика.

Технологія рівневої диференціації – спосіб організації навчального процесу, що дозволяє максимально задовольнити кожного з огляду на його право і спроможність опанувати навчальний матеріал.

Забезпечення такої можливості диференційованими програмами різного ступеня складності: від базового рівня підготовки до підвищеного при збереженні спадкоємності їх реалізації.

Головна мета діяльності за даною технологією – забезпечення прав та індивідуальних можливостей кожного студента у відповідності до його здібностей, потреб та інтересів, особливостей індивідуально-психологічних характеристик.

Завдання щодо реалізації мети: надання обов'язкового (базового) рівня у відповідності до професійних стандартів за галуззю знань і спеціалізацією; створення умов до стимулювання мотивації опанування студентом навчального матеріалу відповідно до індивідуальних можливостей, забезпечення системного підходу щодо навчання та контролю над навчальним процесом.

Основний принцип реалізації технологій – блокова подача матеріалу, що передбачає:

- роботу з малими групами, сформованими з орієнтацією на той чи інший рівень засвоєння матеріалу;
- наявність Силабусів навчальних дисциплін, відповідних рівню засвоєння матеріалу.

Способи організації занять за даною технологією, їх характеристика.

Інтегральна педагогічна технологія – модель навчання, яка ґрунтується на виявленні в різних навчальних предметах споріднених елементів (проблем, сюжетів, подій, закономірностей тощо) та поєднання їх у якісно нову цілісність з певною визначеною метою.

Головна мета технології – створення інтегральних процесів, здатних одночасно враховувати цілі декількох навчальних дисциплін шляхом формування цілісних знань про об'єкти пізнання.

Інтегральна технологія передбачає:

- визначення принципово важливої теми для інтегрованого заняття;
- виявлення споріднених елементів змісту суміжних навчальних предметів на основі аналізу навчальних програм;
- визначення контактних сюжетів інтегрованого заняття та добір фактичного матеріалу;
- структурування змісту смислових блоків, об'єднання однотипних елементів спільною метою заняття;
- систематизацію набутих знань, забезпечення їх міжпредметної цілісності.

Дві форми занять у практичному втіленні технології:

- бінарне – надання інформації з різних дисциплін окремими блоками, об'єднаними навчальною темою, у викладі декількох викладачів;
- інтегроване – надання інформації на міжпредметній (міждисциплінарній) основі, не перевищуючи 40% інтеграції змісту на занятті. Доцільність

проведення інтегрованих занять із метою узагальнення та систематизації знань з особливо важливих тем.

Технологія навчання як дослідження – забезпечення освітньої підготовки студентів, цілеспрямованого формування їх особистісних якостей в умовах здійснення систематичних навчальних досліджень.

Мета технології – набуття студентами досвіду дослідницької роботи, розвиток їх інтелектуальних здібностей, творчого потенціалу, формування активної компетентної, яскравої особистості.

Виявлення закономірностей взаємодії викладача зі студентами, змісту, форм і методів, засобів і джерел освітнього простору в дослідницькій технології навчання.

Урахування сфери інтересів студентів, їх інтелектуальних здібностей, рівня знань і умінь, особистих сподівань у застосуванні дослідницької технології навчання.

Інтерактивні методи технології: імітаційні, пізнавальні, мотиваційні, регулятивні. Їх характерні ознаки.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних педагогічних мистецьких технологій відповідно до особливостей організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери.

Семінар 3. Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним

Завдання, план, методичні вказівки та літературу див. у п.9.2. Силабусу.

Тема 4. Навчальні технології в умовах модернізації вищої мистецької освіти

Навчальні технології в мистецькій освіті, їх відповідність реаліям доби інформаційного суспільства, вимогам реформування вищої освіти в Україні.

Різновиди інноваційних навчальних технологій, їх контент, особливості.

Технологія проблемного навчання – формування викладачем проблемних завдань, проблемне пояснення предмета навчання.

Важливий компонент проблемного навчання – проблемна ситуація, для розв'язання якої студент або колектив мають знайти та застосувати нові для себе знання, способи дій.

Головні способи та прийоми створення проблемних ситуацій:

- повідомлення викладачем інформації, яка містить у собі певне протиріччя;
- сприймання та осмислення різних тлумачень того самого явища;
- використання сукупності способів і прийомів, під час яких виникає проблемна ситуація.

Поєднання проблемного викладу матеріалу з пояснювально-ілюстративними та іншими активними методами навчання.

Пошук студентом за посередництва викладача шляхів і методів розв'язання конкретної проблеми.

Рівні проблемності даної технології, відповідність ним певних наукових методів дослідження:

- метод проблемного викладу – окреслення проблеми та її розв'язання викладачем у процесі активного обговорення зі студентами;

- частково-пошуковий метод – постановка проблеми викладачем, її розв’язання студентом у контексті оригінального творчого мислення під керівництвом наставника;
- дослідницький метод – самостійність студента у формуванні проблеми, пошуку шляхів її розв’язання, отримання та перевірки результатів.

Позитивні аспекти та недоліки технології проблемного навчання, їх характеристика.

Технологія ігрового моделювання – спосіб побудови навчального процесу за допомогою включення студентів у гру, підпорядковану дидактичній меті (ігрове моделювання ситуацій і явищ, що є об’єктами вивчення).

Роль викладача в ігровій моделі: інструктор, суддя-рефері, тренер, модератор.

Чотири етапи реалізації ігрової моделі навчання:

- орієнтація введення студентів у тему гри, ознайомлення з її правилами, загальний огляд її перебігу;
- підготовка до проведення гри – викладення її сценарію, визначення ігрових завдань, ролей, орієнтовних шляхів розв’язання проблеми;
- основна частина – розгортання гри в декілька етапів з непередбаченістю розвитку подій, сюжетних поворотів тощо;
- обговорення гри – аналіз-рефлексія засвоєння на теоретичному і практичному рівнях набутого досвіду.

Приналежність до технології ігрового моделювання імітаційних, симулятивних, ділових, рольових ігор. Їх коротка характеристика.

Ігрове моделювання як один із базових методів формування професійної компетентності майбутніх фахівців, формування ефективної взаємодії людей, продуктивної форми спілкування з елементами змагання, невимушеності, щирої зацікавленості. Спілкування як головне енергетичне джерело гри, що підсилює її емоційне забарвлення.

Кейс-технологія – вміння аналізувати критично мислити, приймати рішення в екстремальних нестандартних ситуаціях. Результат – формування самостійної творчої особистості, спроможної знаходити оптимальний вихід із проблемної ситуації упродовж короткого проміжку часу.

Ключовий момент кейс-методу – аналіз студентом складної ситуації, для розв’язання якої немає достатнього обсягу інформації.

Необхідність організації комплексного, інтегративного процесу навчання, що охоплює групу студентів, спрямовану на пошук комплексу ідей і способу аналізу ситуацій, їх оцінювання та керування розв’язанням проблем.

Схожість та відмінності ситуацій у проблемній та кейс-технологіях. Умови відповідності ситуацій кейс-технологіям.

Важливий показник ефективності технології – тісний зв’язок теорії з практикою: створення умов для розв’язання упродовж короткого проміжку часу різноманітних, інколи досить важливих і складних проблем практичного характеру.

Проведення занять із застосуванням різновидів ситуацій: розв’язання ситуативних завдань, розбір інцидентів (проблемних явищ), розбір конфліктів, «лабіринт дій», послідовність ситуації тощо.

Сприяння кейс-технологій соціалізації сучасної молоді, їх спрямованість на формування аналітичних, практичних, творчих, комунікативних, соціальних вмінь та самоаналізу.

Переваги та недоліки кейс-технології, їх характеристика.

Проектна технологія – спосіб досягнення дидактичної мети через системну організацію проблемно-орієнтованого навчального пошуку, який повинен завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом.

Проектна технологія як одна із інноваційних інтегральних технологій, її орієнтація на формування компетенцій студента відповідно до його особистих інтересів, його творчої самореалізації.

Її мета – зацікавленість та залучення студентів до вирішення певних проблем, що передбачає: оволодіння необхідними знаннями і навичками, організацію проектної діяльності щодо вирішення проблеми, презентацію практичного застосування отриманих результатів.

Завдання – розвиток пізнавальних, пошуково-дослідницьких, практичних навичок; вміння співпрацювати в різноманітних групах, формулювати проблеми та знаходити шляхи їх вирішення; розвиток критичного і практичного мислення, сфери комунікації.

Результат – ефективність навчання та виховання, формування ініціативності, комунікативності, активності, організованості, відповідальності, впевненості, здатності інтеграції знань із різних сфер та їх застосування для вирішення проблеми.

Орієнтовна типологія проектів за наступними критеріями:

- за методом (або видом, характером) проектної діяльності: дослідницькі, пошукові, інформаційні, творчі, ігрові, практично-орієнтовані;
- за змістом: літературно-творчі, мовні, історичні, музичні, театральні тощо;
- за рівнем реалізації міжпредметних зв'язків: монопроект (у межах однієї галузі знань), міжпредметний, міжгалузевий тощо;
- за характером контактів: кооперативні, змагальні, конкурсні;
- за кількістю учасників: індивідуальні (особистісні), парні, колективні (групові);
- за тривалістю виконання: короткотермінові, середньої тривалості, довготривалі.

Змішані типи проектів, їх характеристика.

Етапи роботи над проектом: пошуковий, аналітичний, практичний, демонстраційний, підсумковий.

Головна характеристика проектної технології: акцент на активні види самостійної роботи (індивідуальної, парної, групової).

Головна роль викладача – співпраця зі студентом при виконанні завдання проекту.

Технологія сугестивного навчання – навчання на основі емоційного навіювання в стані неспання, що спричиняє надзапам'ятовування.

Її підґрунтя – дві об'єктивні закономірності запам'ятовування:

- в активному стані – важлива, цікава, потрібна емоційна інформація;
- своєрідний механізм, що нагадує ворота: цікаво – відчинено, нецікаво – зачинено.

Основа побудови інтенсивного навчання за сугестивною технологією: принцип двоплановості та сприйняття інформації, у процесі якого здійснюється «занурення» у навчальну дисципліну, концентроване вивчення матеріалу.

Підґрунтя технології – наступні гуманітарні принципи: ніякого зубріння, навчання без втоми; інтерес, глибинна мотивація; побудова навчання великими блоками; можливість комплексного вирішення завдання.

Основний метод – релаксопедичне навчання. Його підґрунтя – взаємодія усвідомлених і неусвідомлених компонентів психіки в процесі засвоєння та переробки інформації.

Сугестивні засоби – авторитет, інфантилізація, двоплановість, інтонація, ритм, релаксивний стан, їх спрямованість на розкриття резервних можливостей особистості, основу яких становить неусвідомлена психічна активність. Комплексне використання усіх вербальних, зовнішніх і внутрішніх засобів сугестії (навіювання).

Прогнозовані результати: розкриття резервних можливостей пам'яті; збудження інтелектуальної активності особистості студента; формування його готовності до успішного опанування навчальним матеріалом; підвищення працездатності та зниження втоми; інтенсивність навчання.

Переваги та слабкості даної технології. Їх характеристика.

Сучасні інформаційно-комунікативні технології в освітньому процесі, їх спрямування на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання і тестування, що надає можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог.

Інформаційні технології (ІТ) – технології, які забезпечують розв'язання прикладних задач методами обробки інформації та використовуються для даної обробки. Інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотній зв'язок – переваги цих технологій у професійній підготовці та майбутньої виробничої діяльності фахівця.

Інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) – інтеграція інформаційних технологій з телекомунікацією, медіа-трансляцією, усіма видами аудіо- і відеообробки, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію.

Інформаційно-комунікативні технології – синтезований комплексний приклад поєднання новітніх зразків техніки та словесних методів навчання.

Нові форми організації та засоби передачі знань в контексті запровадження ІКТ в навчальний процес: комп'ютерне моделювання, навчально-проектна діяльність; мультимедійні та телекомунікаційні технології, інформаційне моделювання; комп'ютерне тестування; веб-конференції, вебінари; олімпіади, турніри, конкурси тощо.

Особливість та перевага ІКТ – розрахунок мультимедійних програм на самостійне активне сприйняття та засвоєння студентами знань, умінь і навичок.

Оптимальність темпу роботи з мультимедійною програмою, її відповідність індивідуальним розумовим, психолого-фізіологічним можливостям та інтересам студентів.

Можливості використання ІКТ у підготовці фахівця з режисури музичного театру.

Переваги та недоліки ІКТ, їх характеристика.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних навчальних мистецьких технологій відповідно до профілю підготовки фахівця музично-театральної сфери.

Семінар 4. Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін

Завдання, план, методичні вказівки та літературу див. у п.9.2. Силабусу.

Змістовний модуль 2. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в мистецьких закладах вищої освіти

Тема 5. Концепт удосконалення навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери

Визначення особливостей контенту професійної підготовки режисера музичного театру, викладача, дослідника крізь призму освітніх технологій закладів вищої мистецької освіти. Відповідність означеного контенту вимогам Професійного стандарту, Освітньо-творчій програмі, Навчальному плану спеціальності та спеціалізації, Концепції та Стратегії розвитку закладу вищої мистецької освіти, розробленим у контексті її модернізації та гармонізації з європейськими освітніми структурами. Диференціація змісту підготовки фахівця з режисури музичного театру відповідно до дескрипторів Національної рамки кваліфікацій певного рівня вищої освіти з набуттям означених професійних компетентностей.

Впровадження новітніх моделей навчально-виховного процесу з підготовки означеного фахівця в контексті інноваційних педагогічних технологій вищої мистецької освіти. Їх відповідність Статуту та Положенню про організацію освітнього процесу в Академії. Спрямованість навчально-виховного процесу на синтез освітньо-професійної, науково-дослідницької, режисерсько-творчої діяльності з мистецькою практикою в Оперній студії, апробацією результатів на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, творчих конкурсах і фестивалях. Специфіка організації навчально-виховного процесу та управління ним відповідно до кваліфікаційних вимог підготовки фахівця певного освітнього ступеня, його професійного призначення. Оптимізація підбору педагогічних мистецьких технологій задля забезпечення освітньо-професійної підготовки фахівця відповідно до Професійного стандарту та Освітньої програми.

Методичне забезпечення навчального процесу відповідно до профілю підготовки фахівця. Розробка Програм і Силабусів навчальних дисциплін у контексті новітніх досягнень музично-театрального мистецтва та фахової педагогіки. Принципи і педагогічні умови опанування фаховими дисциплінами в контексті навчального плану підготовки фахівця певного освітнього ступеня. Вибір оптимальних форм, методів, засобів проведення занять і контролю успішності навчання в залежності від специфіки мистецької дисципліни. Синтезування традиційних та інноваційних навчальних технологій задля забезпечення ефективної підготовки фахівця відповідно до вимог доби інформаційного суспільства.

Аналітичний розбір прикладів специфічних проявів інноваційних мистецьких технологій у навчальному процесі підготовки фахівця музично-театральної сфери відповідно до особливостей фахових дисциплін.

Семінар 5. Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти

Завдання, план, методичні вказівки та літературу див. у п.9.2. Силабусу.

МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат

Тематику, методичні вказівки та літературу див. у п.9.1 і 9.3 Силабусу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
лек.		сем	с.р.	
1	2	3	4	5
МОДУЛЬ 1. МИСТЕЦЬКА ОСВІТА УКРАЇНИ У НОВІЙ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІЙ ПАРАДИГМАТИЦІ				
Змістовний модуль 1. Формування інноваційного освітнього середовища у закладах вищої мистецької освіти в контексті вимог Болонського процесу				
Тема 1. Інноваційні технології мистецької освіти, їх різновиди, взаємозв'язок	8	4		4
Семінар 1. Інноваційні технології мистецької освіти в контексті модернізації професійної підготовки фахівця музично-театральної сфери	8		4	4
Тема 2. Освітні мистецькі технології в контексті гармонізації європейських освітніх систем	8	4		4
Семінар 2. Концепт освітніх технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка структурних компонентів	8		4	4
Тема 3. Педагогічні мистецькі технології доби інформаційного суспільства	8	4		4
Семінар 3. Концепт педагогічних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: специфіка моделей навчально-виховного процесу та управління ним	8		4	4
Тема 4. Навчальні технології в умовах модернізації вищої мистецької освіти	8	4		4
Семінар 4. Концепт навчальних технологій у підготовці фахівця музично-театральної сфери: модель	8		4	4

удосконалення форм і змісту викладання фахових дисциплін				
Разом за змістовим модулем 1	64	16	16	32
Змістовний модуль 2. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в мистецьких закладах вищої освіти				
Тема 5. Концепт удосконалення навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери	8	4		4
Семінар 5. Система організації навчального процесу з підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти	8		4	4
Разом за змістовим модулем 2	16	4	4	8
Усього годин за МОДУЛЕМ 1	80	20	20	40
МОДУЛЬ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ				
ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат	10			10
Усього годин за МОДУЛЕМ 2	10			10
Разом з дисципліни	90	20	20	50

5. Індивідуальне завдання

5 семестр

ІНДЗ. Формат підготовки фахівця музично-театральної сфери в контексті інноваційних технологій вищої мистецької освіти: реферат.

(Сформувати контент реферату крізь призму одного з професійних призначень фахівця: режисер музичного театру, викладач фахових дисциплін, науковець-дослідник – за вибором творчого аспіранта).

6. Методи навчання

Аспірантоцентрований, особистісно-орієнтований підхід у викладанні з використанням традиційних та інноваційних методів навчання і самонавчання.

Вербальний: інтерактивна лекція, евристична бесіда, навчальна дискусія, обговорення.

Наочний: перегляд візуальних матеріалів (відео, ілюстрації, фотографії, комп'ютерна графіка, ескізи, макети тощо).

Практичний: виконання письмових завдань, складання частин програм, силабусів, планів проведення занять.

Аналітичний: робота з документацією, аналіз літературних, аудіо-відеоматеріалів, ілюстрацій.

Мистецтвознавчий: художня реконструкція, жанровий, стилістичний, інтерпретаційний.

Дистанційний: online-лекції, вебінари, консультації в Zoom та Skype, платформа Moodle.

7. Методи контролю

Міжсесійний (поточний) контроль

Вербальний: співбесіда, експрес-опитування, контрольне опитування, виступ на семінарі, колоквиум.

Аналітичний: аналіз матеріалів до семінарів; аналіз письмових завдань; аналіз частин програм, силабусів та планів занять.

Практичний: апробація інноваційних мистецьких технологій під час демонстрації самостійно підготовлених занять.

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Комплексний екзамен: білети, реферат, його захист.

9. Засоби діагностики успішності навчання

Усна відповідь на питання екзаменаційних білетів.

Аналіз реферату.

Доповідь на захисті реферату.

10. Рекомендована література

Базова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія. Київ: Либідь, 1998. 560 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання: навч. посібник. Київ: ІСДО, 1993. 220 с.
3. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. Київ: 1998. 204 с.
4. Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики): навч. посібник. Київ: НПУ ім. М.Драгоманова, 1999. 49 с.
5. Ванівська О., Преснер Р. Проектна технологія в системі компетентнісної освіти//Молодь і ринок. 2014. №1 (108). С. 62-65.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: метод.посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
7. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навч.посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
8. Гончаров С.М. Сугестивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: навч.-метод. Посібник. Рівне: НУВГП, 2008. 118 с.
9. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академвидав, 2012. 352 с.

10. Експеримент на екрані комп'ютера: монографія/авт.кол. Ю.О. Жук, С.П. Величко, О.М. Соколюк, Г.В. Соколова, П.К. Соколов. За ред. Ю.О. Жука. Київ: Педагогічна думка, 2012. 180 с.
11. Жигірь В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: навч.посіб./за ред. М.В. Вачевського. Київ: ТОВ «Кондор», 2012. 336 с.
12. Зязюн І.А. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: моногр. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
13. Інноваційні технології навчання: навч.посіб./кол.авторів; відп. ред. Х.Ш. Бахтіярова. Київ: НТУ, 2017. 172 с.
14. Інформаційно-комунікативні технології навчання: рекомендаційний бібліографічний показчик/укл. І.В. Протазанова. Кривий Ріг: Наукова бібліотека КНУ, 2013. 8 с.
15. Інформаційно-комунікаційні технології для педагогічних працівників (Практичний курс)/укл. Д.А. Покришень, Є.С. Закревська, О.М. Корнієць, Ю.М. Літош, В.М. Ракута, О.О. Тихоненко. Чернігів: ЧОППО імені К.Д. Ушинського, 2011. 62 с.
16. Корнієць О.М. Спілкування в мережі Internet: навч.-довід. посібник. 1-е вид. Чернігів ЧОППО імені К.Д. Ушинського, 2010. 62 с.
17. Моделювання виховної діяльності в системі професійної підготовки студентів: Теорія, практика, програми/ За заг.ред. А.Й.Капської. Київ: ІЗМН, 2001. 192 с.
18. Освітні технології: навч.-метод.посібник/ О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін., за заг.ред. О.М.Пехоти. Київ: АСК,2001. 256 с.
19. Основи педагогіки вищої школи: навч.-метод. комплекс для аспірантів і магістрів/ Укладачі: Л.Вовк, О.Падалка, Р.Семерникова. Київ: 2005. 59 с.
20. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
21. Педагогіка вищої школи: навч.посібник/ З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. 2-е вид., перероб і доп. Київ: Знання, 2005. 399 с.
22. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: практикум. Київ: Каравела, 2008. 336 с.
23. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник. Київ: АПН України, 2002. 136 с.
24. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: моногр. <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>
25. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової перед вищої та вищої освіти/заг.ред. Є. Стадний, Є. Ніколаєв. Київ: МОН України, 2020. 58 с.

26. Сучасні педагогічні технології: навч.посібник/ А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т. Шпак . Київ: Книга пам'яті України, 2000. 368 с.
27. Фібула М.М. Педагогіка вищої школи: навч.посібник. Київ: Академвидав, 2006. 352 с.
28. Шапран О.І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів. Переяслав-Хмельницький: С.В. Карпук, 2007. 370 с.
29. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч.посібник. Київ: Вища школа, 2004. 207 с.

Офіційні документи

30. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
31. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.Chajkovskogo> .
32. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п> .
33. Освітньо-творча програма підготовки доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура»: рукопис. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2020. 18 с.
34. Положення про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №13-2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-asistenturu-stazhuvannya-ta-doktora-mistetstva-2019.pdf> .
35. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А – 2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.Chajkovskogo.pdf> .
36. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 – <https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
37. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
38. Про освіту: Закон України №2145-19 – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> .

39. Професійний стандарт вищої освіти доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізацією «Музична режисура»: рукопис. Київ: НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2020. 17 с.
40. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.
41. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf>.

11. Інформаційні ресурси

Журнали:

Гуманітарні науки

Вища освіта України

Вища школа

Педагогіка і психологія: Вісник Академії педагогічних наук України

Проблеми освіти

Філософська думка.

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театального світу

1. <https://moderato.in.ua/>

2. <https://www.operabase.com/en>

3. <http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси

4. <http://intoclassics.net/>

Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків та ін.

5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>

